

МЕРКАВАННІ

Якія надзеі ўскладаліся на аграгарадкі і што атрымалася ў выніку?

Такое пытанне мы задалі кіраўнікам сельсаветаў.

Старшыня Крамяніцкага сельскага Савета дэпутатаў Зэльвенскага раёна Аляксандр ДЗЕРАЧЭНІК: — Найперш аднавіўся знешні выгляд адпаведнага населенага пункта: грашовыя сродкі пайшлі на рамонт школы, амбулаторыі, Дома быту, пошты. Трэба сказаць, што рэалізацыя праекта па аграгарадку супала з будаўніцтвам жылля, якое распачала мясцовая гаспадарка. З’явіўся цэлы «мікрараён» новабудуёляў, прычым па некаторых параметрах яны аказаліся больш выгаднымі, чым гарадскія кватэры. Усё гэта дапамагло аграгарадку Князева стаць цэнтрам актыўнасці сельсавета. Тут пражывае пятая частка нашага насельніцтва, прычым трэць складаюць моладзь і дзеці.

Па маіх назіраннях, будаўніцтва і газіфікацыя зрабілі нашы мясціны прыцягальнымі. У той час як іншыя вёскі старэюць, тут людзі застаюцца з сям’ямі. Адзінае, што хацелася б дадаць сюды, — гэта новыя перапрацоўчыя прадпрыемствы. Пакуль што ў моладзі абмежаваны выбар месцаў працы. Не кожны хоча становіцца жывёлаводам ці механізатарам, нават з прыстойным заробкам. Калі б у гэтым плане быў выбар, маладыя часцей вярталіся б на радзіму пасля вучобы.

Старшыня Пяршайскага сельскага Савета дэпутатаў Валожынскага раёна Валянціна КУШАЛЬ:

— Будаўніцтва аграгарадка дало нам магчымасць правесці капітальны рамонт ключавых будынкаў, зрабіць дарожкі для пешаходаў, пабудаваць кафетэрыі...

Пабудавана 44 адзінкі жылля. Яшчэ пяць аб’ектаў «замарожана», бо фінансаванне спынілася, а скончыць работы ўласнымі сіламі мясцовая гаспадарка не мае магчымасці. Увогуле, многія хацелі б жыць у аграгарадку толькі з-за інфраструктуры. Аднак ёсць і цяжкасці. Напрыклад, планавалася, што аддзяленне банка будзе працаваць тут штодзённа. Насамрэч установа адчынена толькі два разы на тыдзень. Работнікі банка запэўніваюць, што так людзі стануць ахвотней карыстацца карткамі. Але ж для поўнага пераходу на безнаўны разлік аграгарадок не мае патрэбнай інфраструктуры. Няма банкамата, тэрміналаў, так што ўсе выплаты трэба па старым звычаі рабіць на пошце. Акрамя таго, населены пункт знаходзіцца непадалёк ад буйной аўтастасы. Натуральна, што людзі спыняюцца, каб абмяняць «за межныя» грошы на беларускія рублі. Толькі зрабіць гэта немагчыма. Атрымліваецца, тэрыторыя губляе патэнцыйны прыбытак. Што датычыцца развіцця, то тут кірунак падказваюць самі жыхары. Так, сельсавет разглядае магчымасці для будаўніцтва невялікага кірмашу, дзе б можна было набыць гаспадарчыя дробязі.

Старшыня Дварышчанскага сельскага Савета дэпутатаў Лідскага раёна Іван ГАНЕВІЧ:

— Наш аграгарадок знаходзіцца ў даволі знакавай гістарычнай мясціне. Гэта добры турыстычны патэнцыял. Каб развіваць яго, патрэбны рамонт аддзялення коннага спорту. Такім чынам мясцовасць займела б манеж і гасцінню. Яшчэ адна патрэба — пункт грамадскага харчавання. У аграгарадку дзейнічае «саўгасная» сталовая, але там абедуюць толькі работнікі мясцовай гаспадаркі. У нас жа па сельсавеце каля 600 чалавек моладзі, і ім хочацца сабрацца вечарам ва ўтульным кафэ, паслухаць музыку, выпіць кавы. Ну а самая вялікая мара на наступныя гады — аднавіць будаўніцтва дамоў, якое спынілася каля 8 гадоў таму. У сельсавеце добрая дамаграфічная сітуацыя, а пустых кватэр няма. Ільготнае жыллё прыйшлося б дарэчы — у чарзе на паляпшэнне ўмоў знаходзяцца 18 сем’яў. Два дамкі за год — ужо была б вялікая палёгка, але гаспадарка не пацягне такую нагрукту фінансава. Шкада, што дзяржаўная падтрымка праектаў прыпынілася.

Старшыня Маланемкаўскага сельскага Савета дэпутатаў Веткаўскага раёна Аліна ПРЫВАЛАВА:

— Аграгарадок прынёс жыхарам выгоды ў выглядзе заасфальтаваных вуліц, новых агароджаў і падноўленых і новых будынкаў... Праўда, дзесьці «згубілася» газіфікацыя, трубу рабочыя дацягнулі толькі да бальніцы, але не да жылых дамоў...

Але для людзей не столькі важна, што будзе пабудавана за дзяржаўныя сродкі, колькі магчымасць рэалізаваць сябе і адчуць вынік сваёй працы. Абсталяваць магазін, наладзіць транспартнае забеспячэнне, тэлефонную сувязь — усе гэтыя меры патрэбныя, і яны далі свой плён. Навошта вяскоўцу ехаць у горад, калі ён ужо мае выгоды для жыцця? Адзінае, што адштурхоўвае чалавека — гэта зніжанаая ацэнка яго працы. Калі гаспадар рупіцца для сям’і, якаясна выконвае даручэнні, яму трэба даць магчымасць дастойнай аплаты, а не прапаноўваць мінімальны заробак.

Рагнеда ЮРГЕЛЬ. yurgel@zviazda.by

ГОРАД У СЕЛЬСКАЙ МЯСЦОВАСЦІ

Фота Анастасіі КЛЕШЧУКА.

Дзве асноўныя праблемы

Сельская гаспадарка для нашай краіны заўсёды была адным з найбольш прыярытэтных напрамкаў эканамічнага развіцця. Мы практычна поўнасцю забяспечваем сябе прадуктамі харчавання і імпартуем менш за 10% ад усяго аб’ёму прадукцыі. У Беларусі сканцэнтравана 23,4% сусветных пасеваў лёну — сярод 23 вядучых вытворцаў ільновалакна краіна ўваходзіць у першую пяцёрку. Вырошчванне сельскагаспадарчай прадукцыі на душу насельніцтва адпавядае ўзроўню развітых краін і па такіх пазіцыях, як вытворчасць бульбы, цукровых буракоў, мяса, а па малаку перавышае паказчыкі, дасягнутыя ў краінах СНД. У сусветнай вытворчасці малака Беларусь займае сёму пазіцыю, саступаючы краінам ЕС, ЗША, Індыі, Новай Зеландыі, Аргенціне, Аўстраліі. Дзякуючы гэтаму мы ўваходзім у пяцёрку найбуйнейшых сусветных экспартёраў малочнай прадукцыі. Таксама ўваходзім у 20 краін-лідараў па экспартце мяса. Але варта заўважыць, што ўсяго пералічанага дасягнуць за год-два немагчыма. Да гэтага ў краіне рыхтаваліся не адну пяцігодку. Былі напісаныя дзясяткі дакументаў, праведзена вялікая работа па стварэнні дзяржпраграм, якія літаральна рэанімавалі сельскую гаспадарку ў пачатку 90-х.

«Але нягледзячы на тэхнічныя магчымасці дзяржавы ў сферы АПК, спрыяльны клімат, глебу, навуковыя распрацоўкі, не варта забываць, што ў першую чаргу ў полі ўсё яшчэ працуюць кваліфікаваныя спецыялісты», — лічыць Дзмітрый Гобараў.

З’яўляючыся практыкам, які працаваў у сельскай гаспадарцы ў часы СССР і пасля яго распаду, ён прайшоў усе стадыі фарміравання АПК краіны і ведае многія яго болевыя кропкі. «Калі я выступаў са справаздачамі па праведзенай рабоце перад кіраўніцтвам, заўсёды адзначаў, што перад спецыялістамі ёсць дзве праблемы: дастойная аплата працы і арганізацыя жыцця. Далёка не ўсе могуць працаваць у гэтай

сферы. Далёка не ўсе хочуць «бітвы за ўраджай». Ведаючы і разумеючы гэта, дзяржава ставіць перад сабой важную задачу — стымуляваць стварэнне ўмоў для спецыялістаў сельскай гаспадаркі, каб яны адчувалі сваю запатрабаванасць», — кажа Дзмітрый Гобараў.

Барацьба за супрацоўнікаў

З гэтай мэтай і былі створаны дзяржпраграмы па адраджэнні і развіцці вёскі на 2005—2010 гады, а таксама па ўстойлівым яе развіцці на 2011—2015 гады. Яны добра паўплывалі на рашэнне харчовай праблемы і дазволілі істотна павысіць узровень самазабеспячэння нашай краіны асноўнымі відамі сельскагаспадарчых і харчовых тавараў, а таксама сфарміравалі экспертны патэнцыял. Акрамя таго, згодна з дзяржпраграмай па адраджэнні сяла буйным населеным пунктам прысвоілі статус аграгарадкоў і інвеставалі ў стварэнне на іх тэрыторыі ўсёй неабходнай для жыцця людзей інфраструктуры, якая не саступала б гарадскім умовам. За пяць гадоў пад паняццем «аграгарадок» пачалі разумець добраўпарадкаваны населены пункт, у якім створаны вытворчая і сацыяльная інфраструктуры для забеспячэння сацыяльных стандартаў па абслугоўванні насельніцтва і жыхароў прылеглых тэрыторый. Сёння ў краіне больш за 1500 такіх паселішчаў.

«Дзяржпраграма дазволіла стварыць або адрэстаўраваць у буйных населеных пунктах усёй краіны школы, бальніцы, спартыўныя аб’екты, арганізаваць культурны вольны час, правесці водазабеспячэнне, пабудаваць дарогі. Зрабіць гэта стараліся раўнамерна па ўсіх рэгіёнах», — тлумачыць дэпутат. Калі зірнуць на праграму па ўстойлівым развіцці вёскі, то ў ёй ужо стаяла задача паляпшэння створаных аграгарадкоў. У прыярытэце была работа па напаўненні іх неабходнымі аб’ектамі інжынернай інфраструктуры і развіццём існуючых. Вядома, аб’ёмы фінансавання былі абмежаваныя. Не ўсюды зрабілі тое, што хацелася б. Разам з тым мы сёння маем дастаткова развітую інфраструктуру ў больш чым 1,5 тысячы аграгарадкоў. Вынікі такіх праграм ацаніць заўсёды цяжка — колькі людзей, столькі і меркаванняў. Аднак усё гэта зроблена не дарэмна. Можна сказаць, што атрымаўся такі стрымліваючы фактар для моладзі, каб яна не з’язджала ў горад, а магла асесці ў вёсцы і займацца сельскай гаспадаркай.

«Колькасць і якасць спецыялістаў у сферы АПК сёння зніжаецца. Гэтага нельга не ўбачыць. Дастаткова паглядзець на невысокі конкурс у аграпрамысловыя ВНУ краіны. Але каб зацікавіць і захаваць работнікаў у сферы, трэба ствараць для іх неабходныя ўмовы пражывання і працы», — упэўнены Дзмітрый Гобараў.

Кадровая бяспека

На думку нашага суразмоўніка, калі дэфіцыт рабочых рук яшчэ магчыма нівеліраваць за кошт аўтаматызацыі сферы, то якасць ведаў спецыялістаў — не. «Пры гэтым сельскую гаспадарку для краіны захаваць вельмі важна. Мы не здабываем неабходны аб’ём вуглевадародаў і не з’яўляемся турыстычнай мекай, не маем у прамысловых маштабах золата. Нашы перавагі сёння — гэта АПК і машынабудаванне. Ім трэба аддаваць асаблівую ўвагу. Страціць пазіцыі на сусветным рынку лёгка, вярнуць іх назад — вельмі складана», — выказаў сваё меркаванне дэпутат. Разважаючы аб кадровай бяспецы АПК, ён заўважыў, што Брэсцкая і Гродзенская вобласці сёння добра забяспечаны спецыялістамі. На Віцебшчыне і Магілёўшчыне, на яго думку, сітуацыя адваротная. Прычым калі ўлічыць умовы для пражывання і працы, то нельга сказаць, што ў Віцебскай вобласці яны горшыя, чым, скажам, у Гродзенскай. Усё цалкам залежыць ад гаспадарак. Ва ўсіх абласцях ёсць і моцныя, і слабыя арганізацыі. Але падтрымліваць іх вельмі важна.

«Без датацый у АПК мы б сёння не мелі вынікаў па жніве больш чым у 7,5 млн тон збожжа. Але калі выпусціць з-пад увагі будучыню галіны, не ствараць умовы для маладых спецыялістаў, то можна шмат што страціць», — рэзюмаваў Дзмітрый Гобараў.

З некаторай упэўненасцю можна сказаць, што праблема з жыллем на вёсцы сёння вырашана. У многіх аграгарадках будавалі яго нават з запасам — для будучых спецыялістаў. А вось на пытанне зацікаўленасці працай у гэтай сферы яшчэ трэба будзе адказаць. Бо ад яго залежыць наша харчовая бяспека.

Ілья КРЫЖЭВІЧ. kryzhevich@zviazda.by